

Butlletí electrònic de la SCEA

núm.89, juliol 2009

Vacances d'estiu a la secretaria de la SCEA

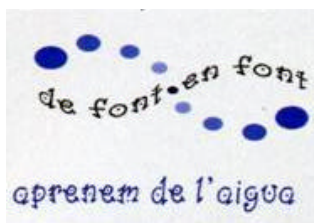

Us informem que la secretaria de la SCEA romandrà tancada per vacances a partir del 30 de juliol, fins la primera quinzena d'agost.
Bon estiu a tots i totes!

“De font en font”, premi Escoles Verdes de la Generalitat

El passat 4 de juny de 2009, al Mercat de les Flors de Barcelona, el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, en el marc de la celebració del Dia Mundial del Medi Ambient, va lliurar el Premi Escoles Verdes de la Generalitat. Aquest Premi s'ha creat en motiu de la celebració del desè aniversari del Programa Escoles Verdes, i ha constatat de dues categories, una en reconeixement a una trajectòria i una altra a una actuació singular, realitzades per les escoles que tenen el distintiu d'Escola Verda.

Dins la categoria “Reconeixement d'una actuació singular” el jurat va atorgar dos premis de 3000 euros cadascun. Un d'aquests va anar a parar al grup d'escoles verdes de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, per l'originalitat de l'actuació “De Font en Font, aprenem de l'aigua”, del qual la SCEA en forma part, ja que es tracta d'una iniciativa on participen molts actors (alumnat, professorat, famílies, entitats,

Administració local...), que implica una actuació de millora de l'entorn i representa un treball en xarxa de diferents centres educatius, i per ser fàcilment extrapolable a d'altres territoris com de fet ja està passant. El senyor Francesc Baltasar, conseller de Medi Ambient i Habitatge, acompanyat del senyor Eduard Pallejà, secretari general de Medi Ambient i Habitatge i el senyor Frederic Ximeno, director general de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat, van donar el premi, que van recollir una representació de les escoles CEIP Segimon Comas i del SES Bisaura, de St. Quirze de Besora; CEIP Lloriana, de Sant Vicens de Torelló; CEIP Doctor Fortià i Solà, CEIP Vall del Ges, col·legi Sagrats Cors, Escola Rocaprevera i l'IES Cirviànum, les cinc de Torelló.

Sessió plenària a Vic del projecte de participació als ENP

El passat 18 de juny va tenir lloc a Vic, al Club Sant Jordi Obra Social Caixa Catalunya, l'última sessió plenària del projecte sobre “La participació i els plans de gestió d'ús públic en els espais naturals protegits. La interpretació i l'educació per a la sostenibilitat”. En aquesta trobada conjunta hi van assistir 16 participants dels tres espais naturals amb els que hem estat portat a terme els tres processos de participació pilot.

DESCRIPCIÓ FINAL DEL PROJECTE

1ª PART , Diagnòstic preliminar, curs 2006-2007

A partir d'una diagnosi sobre les interrelacions entre els **plans rectors d'ús públic i la participació**, des de l'àmbit concret de **l'educació ambiental, a set espais naturals de Catalunya i quatre de la resta d'Europa, es va extreure la següent conclusió principal:**

els diferents agents que habiten en el entorn d'aquests ENP influeixen i intervenen poc en la gestió d'aquests espais i en molts casos, no són ni tan sols consultats per parlar de les qüestions que els hi afecten directament.

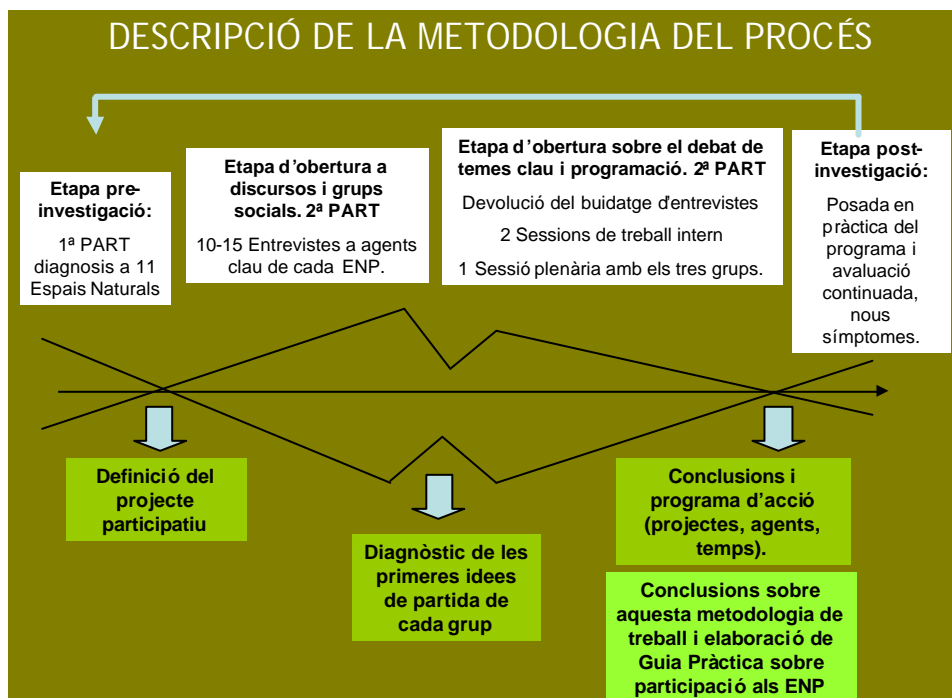
2ª PART, tres petits processos de participació a tres ENP de Catalunya, 2009:

Tres experiències pilot i d'aprenentatge pràctic amb tres grups de treball, **per reflexionar mitjançant la pràctica sobre la importància, la utilitat, la rellevància... d'aquesta metodologia de treball**, a l'hora de gestionar i desenvolupar programes d'educació ambiental als ENP.

FINALITAT:

Elaborar una guia pràctica i fer-ne difusió- formació, a partir de les conclusions de les dues fases de treball. Que inclogui els criteris i indicadors fonamentals a tenir en compte, per tal de portar a terme, de manera senzilla i pràctica, processos de participació que facilitin i impulsin estratègies d'educació i gestió als ENP.

En aquesta última sessió es va començar fent una petita contextualització de la finalitat de tot aquest projecte (esquema 1) i una explicació teòrica del model metodològic i els mecanismes participatius emprats en el procés desenvolupat en cadascun dels parcs (esquema 2). Seguidament es van presentar els resultats aconseguits a cada parc amb cadascun dels mecanismes utilitzats (entrevistes, taller de futur, taller d'aprofundiment en un tema complex, prioritització d'accions concretes...).

Per la segona part de la sessió es va comptar amb una tècnica experta en participació, l'Olga Conde, que va aportar l'imput extern sobre el marc teòric de la participació com a eina de gestió. La presentació de l'Olga Conde va començar amb la següent

dinàmica: cada participant va haver de pensar un infinitiu relacionat amb la paraula participació. Els que van sortir van ser: dialogar, intervenir, implicar, parlar, votar, assumir, escoltar, cedir, responsabilitzar, discutir, lligar, debatre, aportar.

Aquesta dinàmica va provocar una primera reflexió sobre els diferents aspectes que integra la participació: implicació d'actors, saber escoltar, aportar, cedir per consensuar, debatre, etc. per, en última instància, decidir conjuntament. Si hi ha un conflicte de partida entre diferents parts s'ha de fer un treball previ de mediació del conflicte, abans de poder treballar per construir col·lectivament.

Després de l'exposició de l'Olga Conde sobre què significa la participació com a eina de gestió i que ens trobem a la realitat, es van formar grups de tres o quatre persones entre els assistents per formular preguntes i dubtes entorn a la participació dirigides a la ponent.

Un cop presentat el projecte i debatut i reflexionat sobre la participació es va fer una avaluació grupal sobre el procés concret de participació portat a terme a cada ENP i seguidament es va realitzar un qüestionari APM, Avaluem Per Millorar de forma individual sobre tot el projecte.

Per finalitzar aquesta sessió vam fer la foto final de grup i un dinar amb tots els assistents al municipi de Vic.

A partir d'ara hem començat a elaborar una guia metodològica amb la intenció que esdevingui una eina pràctica a l'hora d'impulsar processos de participació amb els diferents actors implicats, entorn a la gestió de l'ús públic i l'educació ambiental als ENP.

Es té prevista una trobada de treball amb l'equip consultiu d'aquest projecte el primer

cap de setmana d'octubre, per fer una revisió i modificacions de la primera redacció de la guia.

VIII Seminari de Centres de Documentació Ambiental i d'Espais Naturals Protegits

El SDEA va assistir al Seminari anual de Centres de Documentació Ambiental i Espais Naturals Protegits.

Aquesta vuitena edició, celebrada del 24 al 26 de juny a La Laguna, Tenerife, va estar organitzada pel CENEAM i la Viceconselleria de Medi Ambient de la Conselleria de Medi Ambient i Ordenació Territorial del Govern de Canarias.

A la trobada hi van assistir un total de 36 centres de documentació ambiental de 17 comunitats autònomes diferents. A la primera part del seminari va tenir lloc la presentació dels nous membres participants així com l'exposició d'experiències dutes a terme pel CIDA (*Centro de Información y Documentación Ambiental* de la Junta de Castilla i Lleó), per EUROPARC-España, per la Junta d'Andalusia i pels alumnes que han cursat el curs d'Expert en Informació i Documentació Ambiental impartit per la *Universidad Complutense de Madrid*. A la segona part, les sessions formatives es van centrar en el paper dels centres de documentació en la web 2.0 i eines de gestió de la informació, i en la sessió de dinamització del portal RECIDA es va dur a terme tota una sèrie de reflexions conjuntes sobre la seva configuració (objectius, participació, serveis i estratègia de comunicació). Està previst que en el darrer trimestre de l'any el portal pugui ser accessible a través del web www.recida.net. A la darrera part es va presentar la Memòria RECIDA 2008-2009 amb tot un seguit compromisos complerts, la difusió que s'ha fet de la Xarxa, una anàlisi de la participació dels membres de la Xarxa, i finalment, el programa d'actuacions futures.

El soci del mes

Òscar Cid

Vaig néixer a Tortosa (el Baix Ebre) el 8 de novembre de 1952. Sóc, per tant, un escorpí del segon deganat (amb ascendent cranc!!).

Primer vaig fer Magisteri a la Universitat de Barcelona i després vaig llicenciar-me en Filosofia i Lletres – Secció Psicologia, l'any 1977. Darrerament, a l'octubre del 2005, vaig obtenir el DEA en Educació Ambiental per la Universitat de Girona, en el marc del Programa Interuniversitari de Doctorat en Educació Ambiental. El meu Projecte de Recerca: "Educació i comunicació en espais naturals protegits: el cas de les zones Ramsar a Espanya".

El meu interès per l'educació ambiental va néixer, ja fa uns quants anys, fent de mestre i anant amb els meus alumnes al Bosc de Santiga, a Can Lleonart, fent itineraris urbans per Barcelona,....

Quan vaig tornar a la meua terra, l'Ebre, vaig redactar el Projecte "Taller Delta" que acabà esdevenint el Camp d'Aprenentatge del Delta de l'Ebre on hi he treballat els darrers 26 anys.

He participat en tots els fòrums d'educació ambiental que he pogut, especialment en l'àmbit dels espais naturals protegits i del sistema educatiu.

Alguns centenars de mestres, professors/es, educadors/es ambientals,... de la meua terra i d'altres parts de la península m'han hagut de suportar en cursos de formació, seminaris, grups de treball,....

Durant els meus anys de treball al Camp d'Aprenentatge he hagut d'elaborar força material didàctic i de suport a les activitats d'educació ambiental. També he lletraferit alguns papers a revistes d'EA, el Curs de Postgrau de la UOC sobre Interpretació del Patrimoni, Llibres de Ponències de Jornades en EA,...

1. Un moment que destacaries de la teua vida professional

El meu moment professional més feliç no el sabria identificar. N'han estat molts!! : els primers anys de creació del Camp, els Seminaris Permanents d'Educació Ambiental, haver conegut persones com el John Smyth,.... Fa uns mesos em vaig emocionar presentant la publicació "Aprenent del delta – 25 anys del Camp d'Aprenentatge"..... I m'emocio cada cop que comprovo que la gent de la meua terra ha comprés lo important que és per a nosos el riu. Sovint tinc la immodèstia de pensar que jo també hi he posat el meu gra de sorra,...

2. Què és per tu l'Educació Ambiental

La meua concepció sobre l'educació ambiental rau en la idea d'ajudar les persones a fer-nos conscients del medi on vivim, de les relacions que hi establim.....i també a adonar-nos-en dels canvis que hem de fer si volem un futur raonable per als humans en aquesta terra.

3. Un lloc per passar les vacances

Per passar les vacances m'atreveixo a proposar-vos dos llocs ben diferents: la Patagònia i el Matarranya. Però aquest darrer no el digueu a ningú, per favor...

Donem la benvinguda a...

... Teresa López Gonzalez, número de sòcia 426

... Oriol Gimenez Agulló, número de soci 427

Formació

- La Universitat del País Basc-Euskal Herriko Unibertsitatea en col·laboració amb la Fundació Asmoz organitzen la segona edició del Màster propi titulat "**Enginyeria tèrmica a l'edificació**". És un màster semipresencial de 60 crèdits ECTS. El curs comença el 29 d'octubre i el **període d'inscripció és fins el 19 d'octubre**. Per a més informació i inscripcions: 0034 943 21 23 69 i <http://termica.asmoz.org> i termica@asmoz.org
- El **Centre d'Estudis Suport Associatiu de la Fundació Catalana de l'Esplai**, organitza dos cursos d'Educació Ambiental. "Els jocs i les activitats d'educació ambiental" (**5, 7, 14, 19, 21 d'octubre**) i "Voluntariat ambiental al Delta del Llobregat" (**24 i 31 d'octubre i 7 i 14 de novembre**). Podeu consultar-ho a www.esplai.org/cursos.

Subvencions, premis i ajuts

- **Premi Josep Parera.** Per cinquena edició, l'Obra social Caixa de Penedès, convoca el Premi Josep Parera que té per finalitat “reconèixer públicament la trajectòria de persones i organitzacions socials que hagin excel·lit en la seva vocació i dedicació al servei del desenvolupament comunitari en les dimensions social, humanitària i/o solidària”. S'atorguen dos premis dotats amb 50.000€ per a cada una de les dues modalitats: Premi a la trajectòria d'una persona i Premi a la trajectòria d'una entitat. La presentació de les candidatures finalitza el proper **5 de setembre**. L'acte de lliurement es realitzarà al Petit Palau del Palau de la Música Catalana de Barcelona el proper 27 de novembre del 2009. Podeu trobar més informació a: www.premijosepparera.com
- El Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat convoca per setè any els **premis Acció 21**. Es premiaran les millors iniciatives desenvolupades en el darrer any per assolir els objectius del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat. Poden presentar-s'hi totes les entitats i empreses de Barcelona. Hi ha 5 premis, dotats amb un màxim de 6000 euros cada un. El termini de presentació finalitza el **30 de setembre de 2009**. Trobareu més informació i les llistes de guardonats a les convocatòries anteriors a la web <http://www.bcn.cat/agenda21/accio21/premis.htm>

Sabeu que...

- Mediterrània Centre d'iniciatives ecològiques ha organitzat una activitat per al **dissabte 25 de juliol** a les 10 del matí. Es diu “**Estima't el Miracle**” i l'objectiu és ajudar a sensibilitzar als usuaris de les platges per aconseguir que les respectin i cuidin al màxim. Tindrà lloc a la platja del Miracle de Tarragona. Més informació a: naturaleza@mediterrania-cie.org, educa@mediterrania-cie.org, www.mediterrania-cie.org i 977 55 13 00.
- Els dies **25 i 26 de juliol** tindran lloc les **Jornades “El medi natural a la Serra de Montsià. Actuacions realitzades i potencialitats per a l'ús públic”**, que organitzen conjuntament l'Ajuntament de Freginals, el Consell Comarcal del Montsià i el Museu Comarcal del Montsià. Es celebren a l'ajuntament de Freginals. Més informació a: 977 572 789, aj.freginals@altanet.org, 977 702 954 i info@museumontsia.org. Inscripció gratuïta el dia de les jornades.
- El dijous dia **30 de juliol** és l'últim dijous que el “**Millor que nou! Reparat**”, ofereix un taller gratuït per tal de prevenir i reduir els residus tot passant una estona agradable. L'horari és de 18 a 20.30h i cal prèvia inscripció. Aquest últim taller porta per títol “Taller de reparació d'equips informàtics” i té per objectiu que aprenguem a reparar equips informàtics (PC's, impressores i escàners). Podeu saber-ne més a: C/ Floridablanca, 132, 93 424 28 71, reparat@millorquenou.cat i <http://reparatmillorquenou.blogspot.com>
- El dia **3 d'agost** a les 12 del migdia **s'inaugura el Maram** (Centre d'Interpretació del Peix), al port pesquer de l'Escala. El programa és el següent: Primer visita al centre d'interpretació, després els parlaments i per acabar tastets gastronòmics. Cal

confirmar assistència al telèfon 972 77 65 97 o bé al correu electrònic cpescala@intercomgi.com

- La Fundació Roca i Galès organitza **les XXIV Jornades sobre Cooperativisme**, dins la Universitat Catalana d'Estiu, amb el títol "El cooperativisme i el sindicalisme. Una oportunitat davant la crisi". Tindran lloc a Prada de Conflent els dies **20, 21 i 22 d'agost**. Per a més informació. Tel 93 215 48 70, www.rocagales.org i uce@rocagales.org.
- **5a nit dels ratpenats. Nit europea dels ratpenats**. Cada any durant l'estiu s'organitzen a tota Europa diverses activitats per donar a conèixer els ratpenats en el que s'anomena la Bat Night. Aquest any podeu participar-hi per cinquena vegada a Catalunya. Durant aquest estiu es fan diferents vetllades adreçades a tot tipus de públic. **8 d'agost: La Vilella Baixa (Priorat)** – Inscripcions: Parc Natural del Montsant (tel. 977 82 73 10 i montserrat.sola@gencat.cat). **29 d'agost: Sant Julià de Cerdanyola (Berguedà)** – Informació: Museu de Ciències Naturals de Granollers (tel. 93 870 96 51 i m.granollers.cn@diba.cat). **5 de setembre: Poblenuu del Delta (Montsià)** – Inscripcions: PN del Delta de l'Ebre (tel. 977 48 21 81 i pndeltaebre.dmah@gencat.cat) i Museu del Montsià (tel. 977 70 29 54 i info@museumontsia.org). **18 de setembre: Parc de Collserola (Barcelonès)** – Inscripcions: Parc de Collserola (tel. 93 280 35 52).
- **ECOZINE** és el **II Festival Internacional de Cine i Medi Ambient de Saragossa**. La convocatòria per participar-hi està oberta fins el **30 d'agost**. La inscripció és gratuïta i es pot optar a dues categories: "documental" (més de 30 minuts de durada) i "curts" (menys de 30 minuts). Aquest Festival es celebrarà al Centre d'Història de Saragossa **del 6 al 15 de novembre de 2009**. Ecozine té com a finalitat divulgar, exhibir i premiar obres audiovisuals de ficció, animació i/o documentals, en qualsevol format cinematogràfic o videogràfic amb temàtica ambiental. A més, promou accions i activitats paral·leles relacionades amb el cinema i el medi ambient. Més informació i inscripcions: www.ecozine.es i info@ecozine.es
- **L'Agència de Residus de Catalunya (ARC) organitza la segona jornada COMUNICARC 2009 "Les instal·lacions de tractament de residus, grans eines de sensibilització"**. Tindrà lloc el dia **15 de setembre** al Centre Esplai (El Prat de Llobregat). En aquesta segona edició, l'eix central és el paper de les instal·lacions de gestió de residus en activitats d'educació ambiental. Si voleu llegir-ne més informació o us hi voleu inscriure, ja ho podeu fer a: <http://www.arc.cat/comunicarc2009.html>

- El CADS dona suport a la iniciativa de l'Associació Catalana de Ciències Ambientals (ACCA) en la primera edició del **Premi audiovisual**

elsteusobjectius.cat, primer premi de la sostenibilitat quotidiana. En el marc del desè aniversari del CADS, el premi elsteusobjectius.cat s'adreça a tots aquells que tinguin coses a dir sobre les petites accions que duen a terme en el seu dia a dia per avançar cap a una societat sostenible, i a fer-ho d'una manera fàcil i

divertida a través de fotografies i vídeos d'un minut. **Fins el 30 de setembre** es pot entrar al blog i participar-hi.

- **L'agenda d'estiu del Parc de Collserola** està plena d'activitats per a tots els públics, **de juliol a setembre**. Ofereixen passejades temàtiques, nits d'astronomia, activitats per esplais i casals d'estiu i moltes altres propostes interessants. Podeu consultar-la a www.parccollserola.net
- El **PRAE** (Propostes Ambientals i Educatives) de la Junta de Castella Lleó ha organitzat diverses **activitats de natura i medi ambient per aquest estiu**, sota el títol "**Activos en el PRAE**". L'objectiu de l'equip que dissenya i dirigeix aquest programa és "aproximar-se a la natura i gaudir del medi ambient en un entorn proper". L'oferta d'activitats es pot fer sol, en família o en grup. Informació i inscripció: 902 350 010. Totes les activitats són gratuïtes i es realitzen al PRAE (Valladolid). www.praecyl.es i reservas@praecyl.es
- La Fundació d'Estudis Superiors d'Olot conjuntament amb el Consorci Universitari Menéndez Pelayo de Barcelona organitzen el "**I Seminari Internacional sobre Agrobiodiversitat, una Estratègia per al manteniment del territori**". El seminari tindrà lloc a la sala d'actes del Casal Marià d'Olot del **4 al 6 de novembre de 2009**. Per veure el programa podeu consultar a: <http://www.cuimpb.es/frameset.html?lang=cat&accio=webCurso&p1=id&v1=2>
Per més informació o consultes, contactar amb Marta Fontaniol (Fundació d'Estudis Superiors d'Olot, àrea de Medi Ambient, Territori i Paisatge, tel 972 262 128.
- El Projecte Educatiu de la Ciutat de Barcelona (PECB) està organitzant les **X Jornades del PECB "Democràcia, educació i participació ciutadana"**. El tema central de les X Jornades està directament vinculat amb l'objectiu 5è ("Els valors democràtics són la base de la convivència") de la declaració del PECB "El compromís ciutadà per una educació al servei de la cohesió social". Les Jornades, que han de servir per aprofundir en la reflexió i el debat, en la comunicació d'experiències i en l'elaboració de noves propostes d'acció, es portaran a terme els dies **30 de novembre (tarda) i 1 de desembre (matí i tarda), a les facultats de Filosofia i de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona**. A més, el dia **11 de novembre**, a les 17.30h, a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans, es farà una Reunió dels quatre Fòrums del Pla d'acció del PECB, per fer un debat obert sobre els temes i el document base per a la declaració de les X Jornades. Trobareu més informació a http://www.bcn.es/imeb/pec/catala/10_jornades/index.htm
- Coincidint amb el 10è aniversari del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS), es posa en marxa el **procés participatiu Reptes per a la Sostenibilitat de Catalunya**, espai per debatre i fer projeccions futures en relació a la sostenibilitat del territori. Aquest procés té la voluntat de reconèixer la trajectòria i congrega els col·laboradors, les entitats i els ciutadans que treballen per l'avenç de la sostenibilitat social, ambiental i econòmica de Catalunya. El procés, que proposa participar en els àmbits de *Canvi climàtic i crisi energètica, Noves visions en els models econòmics, Repensar el territori i promoure la diversitat, Medi ambient societat i salut, i Gestió dels riscos naturals*, consta de dos moments:

-**Fòrum Virtual, del 18 de juny al 30 de setembre de 2009**, on es poden debatre les estratègies a seguir en els diferents àmbits de la sostenibilitat.
-**Setmana del CADS, del 14 al 16 d'octubre de 2009**, que tindrà lloc a l'espai del **ConSORCI El Far**, i que comptarà amb diverses ponències i taules de debat, que permetran avançar en la definició dels reptes per a la sostenibilitat.

Al final d'aquest procés s'obtindrà un document que s'integrarà a l'*Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya*. Més informació i accés al Fòrum Virtual: <http://www.reptessostenibilitat.cat/index.php>

- **El centre de documentació del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya** ha posat en marxa un aparador virtual amb l'objectiu d'apropar el medi ambient als més joves des d'una vessant lúdica. Es tracta d'un recull de recursos electrònics, jocs, contes, activitats, endevinalles... a través dels quals, grans i petits aprendran i es sensibilitzaran amb el planeta. Es pot consultar a: http://mediambient.gencat.cat/cat/el_departament/cdma/Aparador_virtual_estiu.jsp
- **El documental "Un món diferent"** efectes del canvi climàtic a les comarques gironines, produït per La Copa, SCCL, ja es pot veure a la xarxa a www.lacopa.cc/unmondiferent
- El darrer diumenge de cada mes, es fan **itineraris guiats al Parc de la Serralada Litoral**. Són sortides matinals, gratuïtes i amb les places limitades. Per a més informació i reserves: Centre d'Informació de la Creu de Can Boquet, Vilassar de Dalt, tel. 656 903 642, psl.canboquet@diba.cat, p.slitoral@diba.cat i www.diba.cat/parcsn/litoral

SCEA

Societat Catalana d'Educació Ambiental

C. Aragó 281, 1r 1a. 08009 Barcelona.
Tel. 93 488 29 79 Fax 93 487 32 83
A/e: scea@pangea.org
www.pangea.org/scea

SDEA

Servei de Documentació d'Educació Ambiental

Centre de Recursos Barcelona Sostenible
C. Nil Fabra 20. 08012 Barcelona.
Tel. 93 237 47 43 Fax 93 237 08 94
A/e: documentacioambiental@bcn.cat
www.pangea.org/scea/sdea.htm